

Lördagen den 9.

Föredrag av domkyrkokomminister G. Österlin, Lund. Ämne: Livets helgande.

Predikant: kyrkoherde F. M. Allard, Örtomta.

Söndagen den 10.

Predikant vid vespern: professor A. Nygren.

Måndagen den 11.

Deltagarna skingras.

Ledare för koralsången: domkyrkovicepastor A. Adell, Lund.

Recensioner.

Liturgik.

W. K. Lowther Clarke, D. D., with the assistance of Charles Harris, D. D.: Liturgy and Worship, S. P. C. K., London 1932, 868 sid., 15 sh.

Medan ännu förslaget till en ny Prayer Book var under diskussion uppgjorde den engelska Church Union en plan till kommentar till denna nya kyrkohandbok. Som bekant godkändes förslaget av de kyrkliga myndigheterna men föll i underhuset såväl 1927 som 1928. Ärkebiskopen av Canterbury gjorde snart efteråt ett uttalande, där han förklarade det vara kyrkans oförytterliga rätt att själv formulera sin tro och giva uttryck för denna i gudsdyrkans form. Han ansåg det omöjligt att tills vidare framlägga ett nytt förslag. Följande år fattade överhuset i Canterbury Convocations en resolution, som innebar, att användning av tillägg och avvikelser, som funnos i handelsboksförslaget, icke skulle anses innebära illojalitet mot den engelska kyrkans principer, men att biskoparna skulle tillse, att gudstjänstformer, vilka varken överensstämde med den gällande handboken av 1662 eller det nya förslaget, upphörde. Församlingarnas kyrkoråd skulle äga besluta, huruvida man skulle använda det material, som fanns i förslaget.

Det höjdes omedelbart röster, som framhöllo, att biskoparna genom detta beslut

faktiskt kringgått parlamentets förkastelse av handelsboksförslaget, men de tystnade snart. Medan sålunda den gamla handboken fortfarande har officiell giltighet har det nya förslaget — med undantag av nattvardsmässan — kommit till vidsträckt användning, och man har kunnat märka ett visst avtagande i förekomsten av godtyckliga förändringar av gudstjänstordningen.

Church Union's planerade kommentar måste på grund av handelsboksförslagens öde läggas om. Den kom ut i slutet av förra året och i stället för att vara en kommentar har den formen av en samling uppsatser eller om man så vill avhandlingar över de liturgiska huvudfrågorna. Bland de sjutton medarbetarna finnas flera av Englands främsta liturgiska lärde. Resultatet har blivit en liturgisk handbok av synnerligen stort värde. I de flesta fall har hänsyn tagits till icke blott engelsk utan även viktigare fransk och tysk litteratur.

Arbetet är brett upplagt. Efter ett kapitel om gudsdyrkan i allmänhet, där särskilt Rud. Otto uppmärksammas, följer framställningar om gudsdyrkan i gamla testamentet (av Oesterley) och synagogans gudstjänst under första århundradet (av Levertoff). Eukaristien i öster- och västerland har fått en synnerligen gedigen behandling av Gavin. Prayer Book's historia (av Brightman och Mackenzie) har

helt naturligt fått sig tillmätt betydande utrymme.

Det är oss icke här möjligt att ingå på någon redogörelse av arbetets innehåll. Fastän det närmast är inriktat på att göra den engelska liturgien förstådd, innehåller det så mycket värdefull allmänliturgisk kunskap, att en svensk läsare därav har stor behållning. Inte minst viktigt är, att på många områden vår tids liturgiska diskussion förtjänstfullt och kritiskt återgives. Där behandlas en del typiska engelska spörsmål såsom t. ex. smörjelse och handpåläggning på sjuka samt sjukas kommunion, frågor, som i England upprört sinnena men vilka hos oss knappast kunna sägas äga aktualitet. Men däremot kunna vi lära åtskilligt av kapitlen om moderna böner och deras författare, extemporerade böner och liturgisk tystnad.

Det är ju givet att alla bidragen av de många författarna icke kunna stå på samma höga nivå. Men som allmänomdöme om arbetet kan man säga, att det är både grundligt och lättillgängligt. Utan att göra Eisenhofers stora liturgiska handbok överflödigt utgör den, särskilt från evangelisk synpunkt sett, ett viktigt komplement till denna.

A. O. T. Hellerström.

Koralverk.

Hemmet's Koralbok, innehållande musiken till den svenska psalmboken av år 1819 och till nya psalmer av år 1921. Utgiven av Otto Olsson. Diakonistyrelsens Bokförlag. 232 s. Klottb. 4: 25.

Här bjudes en förenklad koralboksupplaga för hemmet, skolan och församlingssalen. Formatet är händigare än den tidigare av professor Olsson redigerade koralboken. I notationen har man utgått

från fjärdedelen såsom enhet. Basen har så omlagts att ackorden bliva gripbara även då handen ej når över okta-ven. I övrigt har den officiella koralbokens melodiform, rytmik och harmonisering bibehållits. Det är ett nöje att konstatera att dessa principer för den nya koralboksupplagan, om vilka utgivarens förord upplyser, lett till ett synnerligen tacknämligt resultat, som säkerligen med glädje anamma. Trycket är vackert och tydligt. — Ett par tryckfel, som konstaterats vid en första genomspelning: på sid. 27 har koralen 57 plötsligen fått 3 b-tecken vid systemens början; på sidan 123 står i psalm 328 sjunde noten från slutet i melodistämman a, skall vara g.

A. Adell.

Kyriale für das Volk herausgegeben von den Benediktinern der Erzabtei Beuron. Kunstverlag Beuron, Hohenzollern. xx + 76 sid. Kart. Mk. 0: 45; 0: 60.

Till hjälp i det folkliturgiska arbetet ha benediktinerna i Beuron som bihang till Anshelm Schott's upplagor av Missalet utgivit ett kyriale för folket, upptagande ett rikhaltigt urval av 12 av Gradualets mässor. Utom Ordinarium Missæ bifogas musiken till Credo och Requiem. Utgivaren, Richard Beron, har försett kyrialet med ett förord ur vilket ett par rader må citeras till belysning varthän arbetet syftar: »De kristna skola icke nöjasig vid de liturgiska högtiderna med rollen av stumma åskådare, utan aktivt leva med såsom Kristi och kyrkans levande lemmar.» Praktiska anvisningar förekomma om uttalet och om utförandet. — En liten, bekväm översikt över det värdefullaste av Gradualets melodier till Ordinarium Missæ.

A. A.